

A jó szándék és a jó gyakorlat

Lapunk szerkesztésekor állandó mérlegelés tárgyát képezi, hogy milyen minőségű szövegeket szabad még megjelentetni olyankor, ha egyetemi hallgatók, területen dolgozó szakemberek nem nagyon jó színvonalú, de érdekes, fontos, viszont szakmailag nehezen vállalható írása kerül hozzánk. Egyrésztől nagyon fontos, hogy a gyakorlatban dolgozók, szakdolgozók, TDK-zók, gyakorlaton tapasztalatot szerzett hallgatók anyagai minél nagyobb számban megjelenjenek, kapjunk jelzést arról, hogyan dolgoznak, vélekednek kollegáink, diákjaink, fiatal és idősebb, írásban nem feltétlenül jártas munkatársak. Nagyon nehéz azoktól a terepen dolgozóktól cikkeket kapni, akik nincsenek hozzászokva munkájuk írásba foglalásához, nem szívesen vagy nehezen összegzik írásban tapasztalataikat, vagy éppen nem mérik fel, hogy a híradás tevékenységükről milyen nagy jelentőségű. Sokszor érezzük, hogy a gyakorlat nagyon is jó visszajelzést adna arról, hol is tart a gyermekvédelem a „végeken”, de többnyire nincs kapacitás, idő arra, hogy felkeressük és interjú formájában meghallgassuk, majd leírjuk, megszerkesszük az amúgy nagyon is izgalmas történeteket, munkamódszereket, sikereket, kudarcokat.

A beérkező írások egy része rendkívül gyenge mind szakmailag, mind pedig stilisztikai szempontból. Az utóbbi a kevésbé problémás, hiszen akinek nincs rutinja ilyesféle anyagok készítésében, az nem kárhoztatható ezért, ezt is csak gyakorlással lehet elsajátítani, amit nem mindenki ambicionál. A szakmai, tartalmi gyengeséggel viszont másfajta dilemmák keletkeznek. Lehet-e, szabad-e olyasmit megjelentetni, ami ellentétes a szakmai minimumkövetelményekkel, etikai szabályokkal, illetve olyan ártó, rontó gyakorlat, szakmaiatlan, hogy csak negatív, elretentő példaként szabadna megmutatni. Ez utóbbi esetben viszont nehezen szánjuk rá magunkat, hogy kommentár, esetleg kritikai észrevételek nélkül jelentessük meg. Ennek viszont iskolás és megalázó jellege van, pellengérré állítja a szerzőt, és azt a képzetet sugallja, hogy nem bízunk olvasóink felkészültségében, értékítéletében. Mégis nehéz az olyan anyagok megjelentetésére rászánni magunkat, amikről az a szerkesztőbizottság véleménye, hogy nem jó színvonalúak, vagy kifejezetten ártalmasak. Sokan nem kritikai szemmel, hanem referenciaként olvassák az újságot, nem lenne szerencsés olyasmit propagálni, amiről magunk úgy gondoljuk, hogy nem jó, nem vállalható, esetleg kifejezetten káros, előítéletes, felületes vagy meggondolatlan. A kétséget az is jelenti persze, hogy jó lenne azzal is szembesíteni a szakmai közvéleményt – amit persze azért enélkül is tudunk –, hogy nem kevesen felkészületlenül, rossz beidegződésekkel, sztereotip módon, téves hiedelmek alapján végzik a munkájukat. Végül is a meg nem jelenés mellett szoktunk dönteni, kivéve azokat az eseteket, amikor úgy ítéljük meg, hogy érdemes akár kimondottan provokatív célból közkinccsá tenni bizonyos írásokat. Sajnos a tapasztalat azt mutatja, hogy alig kerül sor arra, hogy bárki is jelezze vitakészségét, vagy egyet nem értését, pedig erre nagy szükség lenne.

Mit lehetne mégis tenni annak érdekében, hogy az így megismert, sokszor ijesztő megközelítést, gyakorlatot korrigálni lehessen? Nyilvánvalóan az egyik technika, hogy jelezzük a szerzőnek, hogy ebben a formában biztosan nem tudjuk anyagát megjelentetni, és ha igényt tart rá, örömmel megosztjuk vele gondolatainkat. Többnyire a sértődés, megbántottság mellett erre is van fogadókészség. Ilyenkor a kijegyzetelt anyag alapján át lehet beszélni, hogy mi a számunkra elfogadhatatlan az írásban foglaltakból és miért. Remélem, hogy ezek a beszélgetések konstruktívak, nem bántók, és szakmai szempontból segítik a szerzőt a leírtak átgondolásában. Más esetekben erre nincs esély, mert a szerző becsukja a fülét és szemét, nem akar és tud vitázni vagy változtatni.

Az igazi kérdés persze az, hogy mi történik mindazokkal, akik nem írnak, nem beszélnek meg senkivel azt, amit és ahogyan tesznek munkájuk során, és semmiféle visszajelzést nem kapnak. Legnagyobb szomorúságomra ők vannak a legtöbben, hiszen aki leírja tapasztalatait, véleményét, az biztosan motivált, szeretné megmutatni az eredményeit, felvetni kérdéseit, megoldási javaslatait. A hallgató többség azonban aligha kap esélyt a megméretésre, és sokan nem is vágnak ennek semmilyen formájára sem.

A gyermekvédelemben az egyik legijesztőbb dolog az, hogy a munka, tevékenység eredménye nem látszik azonnal. A lelki sérülés, a fejlődési lemaradás, a tanulási kudarcok nem mutatkoznak olyan egyértelműen, hogy visszajelzést jelenthessenek a gyerekekkel foglalkozóknak. A jól látszó problémák esetében pedig számtalan kifogásra van lehetőség, így elsősorban a korábbi problémákra, a gyerek és családja „hibájára”, a körülmények és feltételek elégtelen voltára. A sokféle törekvés és igyekezet ellenére sem sikerült mindeddig elérni, hogy a saját munkáját mindenki képes legyen önmaga értékelni, és ne vegye rossz néven, ha érdemi módon mások – vezetők, fenntartó, kliensek – is megteszik ezt. Mint az egyik tanulmány írója írja e lapszámban, számára kifejezetten nehéz e visszajelzések, értékelések nélkül dolgozni a lakásotthonban, mert nem kap segítséget, nem tudja megosztani a dilemmáit, és a kollegákkal folytatott havi esetmegbeszélő sem mutatkozik a gyakorlatban hatásosnak, nem, vagy alig változik a munkatársak szakmai tevékenysége.

Sokadszor is csak azt tudom erősíteni mindenkiben, hogy időnként összegezze a végzett munkát, keressen lehetőséget arra, hogy megmérhető legyen, milyen eredményes, hatékony, amit csinál, és ne elsősorban azokat a faktorokat sorolja, amik miatt ez lehetetlen. Az újságba kerülő írásoknál pedig továbbra is elsősorban azt szeretnénk, ha minél többen vennék a fáradságot, hogy megosszák velünk a tapasztalataikat, visszajelzenének, hogy mi tetszik, mi nem, mit szeretnének. Jó lenne érzékelni, hogy milyen típusú és témájú anyagok segítenek leginkább, és mire a leginkább kíváncsiak!

Herczog Mária

